

EDUCO ADVERTEIX QUE MOLTES FAMÍLIES VULNERABLES NO ACOSEGUIRAN PLAÇA ESCOLAR PELS INFANTS DE 0 A 3 ANYS

- **Segons l'ONG, l'accés a l'educació infantil és bàsic per a reduir les desigualtats des del principi i no hauria de variar segons el territori.**
- **Les famílies on la mare no treballa o té un nivell educatiu baix i que viuen a zones poc poblades són les que tenen menys accés a les llars d'infants.**
- **Només Aragó, Galícia, Madrid, La Rioja i Múrcia ofereixen places gratuïtes per a aquesta etapa.**

13 d'abril de 2023.- El procés d'admissió dels infants al primer cicle d'educació infantil (0-3 anys) ja està en marxa en algunes comunitats autònomes i en d'altres ho estarà properament. Previsiblement, **moltes famílies en situació de vulnerabilitat no aconseguiran una plaça pública perquè el sistema de puntuació no sempre beneficia a qui més ho necessita.** L'ONG Educo denuncia aquesta realitat a l'informe [Reptes de l'educació entre els 0 i els 3 anys](#), on s'analitza el finançament i l'accés a aquesta etapa educativa a Espanya.

Per obtenir una plaça es puntuen diversos requisits, però el sistema de baremació canvia segons el territori. En algunes comunitats autònomes es prioritzen condicions que s'obvien o puntuen menys en d'altres. Això fa que les famílies més vulnerables no sempre se'n puguin beneficiar. "L'accés al cicle educatiu 0-3 anys no hauria d'estar determinat per lloc on es viu. Els 1.000 primers dies de vida són decisius pel desenvolupament dels nens i nenes. Les administracions tenen la responsabilitat de garantir el dret a l'educació des del naixement per assegurar la igualtat d'oportunitats i sortir del cercle de la pobresa", afirma Dori Rodríguez, especialista en educació d'Educo.

“La manca de places públiques, la gran demanda i la falta de finançament fan que, finalment, **el cost de l’escolarització d’aquest cicle sigui assumit en gran part per les famílies**”, reconeix Rodríguez. “Segons la darrera dada disponible, que és de 2016, a Espanya el 74% de les famílies amb rendes baixes no accedeixen als serveis de cura pels menors de 3 anys. Hi ha famílies que no poden pagar el cost i queden fora perquè criteris com el de la renda no sempre estan per sobre d’altres, com la proximitat al domicili o la situació laboral dels pares i mares”, afegeix.

Només influeix el tema econòmic sinó altres factors **socials, culturals i administratius**. De fet, el perfil amb menys accés als serveis socioeducatius entre 0 i 3 anys són aquelles llars on **la mare no treballa o el seu nivell educatiu és baix, i viu a una zona poc poblada**.

Educo ha analitzat els criteris que es puntuen per assignar les places públiques a cada comunitat autònoma i, **fent servir el concepte d’un semàfor, ha valorat el seu impacte pel que fa a l’accés de les famílies més vulnerables**. Criteris com ser família nombrosa o monoparental o que els infants visquin a famílies d’acollida, poden afavorir el seu accés, però d’altres no, com l’exclusió de les famílies on els seus membre són a l’atur o l’absència de puntuació a les llars amb persones amb discapacitat.

“Els criteris que tenen relació amb **la renda o amb les condicions socials que poden generar exclusió haurien de tenir més pes i prioritzar-se** quan hi ha un empat”, reclama l’experta d’Educo. “Per exemple, en molts territoris es prioritza que les famílies estiguin treballant per afavorir la conciliació. Això pot deixar fora les persones que estan buscant feina, especialment les dones, que són qui acostuma a renunciar a treballar per ocupar-se dels infants. L’etapa de 0 a 3 anys és clau pel desenvolupament dels nens i nenes i hem d’assegurar la seva atenció més enllà de que permeti la conciliació. El dret a l’educació des del naixement garanteix l’accés equitatiu a oportunitats de desenvolupament i ataca les desigualtats des de l’arrel”, apunta Rodríguez.

“Caldria prioritzar l'accés de les famílies en risc de pobresa i tenir sempre en compte la infància en situació d'especial vulnerabilitat, com els nens i nenes atesos per serveis socials, i els infants que pertanyen a minories ètniques i migrants. Aquests últims no estan considerats a la majoria de les comunitats malgrat que gairebé el 60 % de les famílies estrangeres extracomunitàries estan sota el llindar de la pobresa”, conclou.

Avançant cap a la gratuïtat

La gratuïtat que ofereixen algunes comunitats autònomes i municipis facilita l'accés de nens i nenes de llars amb ingressos baixos a aquesta etapa educativa tan important. Però continua sent una excepció al conjunt d'Espanya.

De moment, només a Aragó i la Comunitat de Madrid l'atenció educativa (sense incloure el menjador) no té cap cost a les escoles públiques i concertades a tot el cicle. A Galícia i La Rioja és gratuïta a les públiques i privades. A Múrcia ho és a les autonòmiques i a les Balears, Cantàbria, Castella i Lleó, Catalunya i València s'ha establert la gratuïtat a les aules de 2-3 anys amb la intenció d'estendre-la progressivament a la resta d'edats. El País Basc ha anunciat que les seves escoles de 0 a 3 anys seran gratuïtes a partir del proper curs.

"Aplaudim aquests èxits, però cal continuar treballant fins a assolir els reptes per a l'equitat que recull el Pla d'Acció Estatal per a la Implementació de la Garantia Infantil Europea", puntualitza Rodríguez. Aquests reptes inclouen oferir suficients places de manera gratuïta; però també garantir que sigui assequible tant a l'atenció educativa com al menjador escolar o les activitats extraescolars; abordar les disparitats territorials o definir i aplicar estàndards de qualitat homogenis; entre d'altres.

Pel que fa al finançament, Educo va més enllà del Pla: reclama la gratuïtat del cicle de 0-3 anys, com ja passa al segon cicle. "El Pla recollit a la LOMLOE per a l'extensió de la gratuïtat i l'accés no és suficient, l'objectiu final ha de ser la universalització", sentència Rodríguez.

Panorama general

Tot això passa en un panorama molt desigual pel que fa a l'accés de les famílies al període de 0-2 anys, que depèn de la regió on es resideixi. Mentre al País Basc s'assoleix el 54,4% d'escolarització i a la Comunitat de Madrid el 51,7%, Catalunya se situa en el 39,6% i Múrcia i Ceuta gairebé no sobrepassen el 20% (21,7% i 21,5% respectivament). Tampoc no es paga el mateix per accedir al primer cicle d'educació infantil una família que viu a Andalusia (235,11 euros al mes), a Castella-la Manxa (180 euros) o a Castella i Lleó (108 euros).

La desigualtat territorial és enorme: **encara que la mitjana espanyola d'accés és elevada (41,8%), i està prop del 45% que fixa el Consell de la Unió Europea per al 2030, sis comunitats i les dues ciutats autònomes no han arribat ni al objectiu del 33% fixat per al 2010.**

El cas de Catalunya

A Catalunya, la taxa d'accés als 0-2 anys és del 39,6%, lleugerament per sota de la mitjana espanyola (41,8%). El preu mensual de les escoles bressol gestionades per la Generalitat és de 118 euros, i des d'aquest curs, gratuïta en el període 2-3 anys.

En aquesta comunitat autònoma s'estableixen criteris prioritaris i complementaris, i aquests darrers es tenen en compte per resoldre els casos d'empat. Entre els criteris prioritaris hi ha la presència de germanes o germans al centre i la proximitat al domicili o lloc de treball. Tot i ser excel·lents mesures per a la conciliació, això pot ocasionar que les nenes i nens de famílies vulnerables accedeixin en menor mesura. El tercer criteri tingut en compte és la renda, que té un pes molt inferior als dos anteriors. A més, per obtenir puntuació en aquest apartat cal rebre la "renda garantida de ciutadania", no tenint en compte altres situacions econòmiques de vulnerabilitat.

Entre els criteris complementaris, la discapacitat és el que té més pes. Tot i això, es recull en un únic apartat l'alumnat i les famílies amb discapacitat, per la qual cosa no es té en compte la doble vulnerabilitat que es presenta quan aquestes dues situacions concorren alhora. El mateix passa amb els criteris de violència de gènere i terrorisme, que en ser considerats en conjunt resulten excloents l'un de l'altre, obviant la possible incidència de tots dos en una mateixa família. Finalment, encara que es tenen en compte els nens i les nenes en situació d'acolliment familiar, no es fa referència als qui es troben en acolliment residencial.

Aquest informe d'Educo ha estat realitzat en el marc del projecte EduCare II, finançat pel Ministeri Drets Socials i Agenda 2030.

Sobre Educo:

Educo és una ONG de cooperació global per al desenvolupament, centrada en l'educació, la protecció i la participació de la infància, que actua a 14 països mitjançant projectes en què participen més de 900.000 nens, nenes, adolescents i joves.

Premsa

Vanessa Pedrosa

vanessa.pedrosa@educar.cura.org

Tlf. 626435215